

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5 vtrum solum munus à manu faciat simoniacum, au etiam munus à
lingua, & ab obsequio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

paratur est detinere hominum, & sic de alijs. Non induit ergo Jacob Elau ad peccandum, qui secum rem occupator erat primogenituræ, & sic erat vexator, & tenebatur renuntiare, quia tenebatur obedi re diuine ordinationi de iure primogenituræ: sed ipse Elau occasionem peccandi ex verbis Jacob accepit. Nec obstat si dicatur, quod Elau credebat primogenita esse sua iustus diuine ordinationi s. q. Jacob sciebat, vt cre ditur, quoniam etiã si sciuisset Elau diuinam ordinationem, non propterea cessisset, sed in aucupatione persequeretur, vt patet ex eo, quod cogit post paterna ordinatione, de eadẽ re, dixit. Veniẽs dies lucus patris mei, & interficiã Jacob, Gene. 27. Licuit ergo redimere vexationẽ suã ab ignorante tãtõ magis, quantõ minus peccandi occasio nem accipit ignoras se possidere alienum, quã sciens.

4. dist. 35. q. 3. ar. 3. l. 1. cap. 57. in princ.

¶ Super Questioni centesima Articulum quintum.

¶ In art. 3. in respon sione ad 3. dubium occurrit. An preces beneficii cum cura animarum pro ipso petente, sint preces pro indigno. Et est ratio dubij diuersitas opinionum.

¶ Ad hoc, licet di uerfi diuersa scripserint, vt habes a do mi no Ioanne de Turre cremata super Decr. in q. 7. c. Ordinationes. in ar. 3. tota tamẽ ambiguitas ad hoc deducitur, An. s. in hu iusmodi petitione in terueniat præstiorio nis vitium, ita quod si præsumptio interuenit in petendo, preces sint pro indigno. Si non interuenit præsumptio in petendo, preces, p seipso alias digno, non sunt pro indigno. Et hoc satis in litera insinuat, cum dicitur, Ex ipsa præsumptione redditur indignus. An aut peti tio ipsa simpliciter vel regulariter præsumptio sit, uiden dum est. Et sic sum marie dicenda occur

Habetur i. q. 3. ca. Saluater, ante medium.

Art. 2. huius quæst.

ob aliquam causam ordinaverit aliquid subtrahendum de fructibus beneficii conferendi, & in pios usus expendendum, non est illicitum. Si verò ab eo cui beneficiũ confert, requirit aliquid sibi exhiberi de fructibus illius beneficii, idẽ est ac si aliqd munus ab eo exigeret, & non caret vitio simoniæ.

ARTICVLVS V.

¶ Vtrum liceat spiritualia dare pro munere quod est ab obsequio, uel a lingua.

AD QUINTVM sic proceditur. ¶ Vñ, qd liceat spiritualia dare pro munere, quod est ab obsequio, uel a lingua. Dicitur. * Greg. in registro. Ecclesiasticis utilitatibus seruientes ecclesiastica dignũ est remuneratõe gaudere: sed deseruire ecclesiasticis utilitatibus pertinet ad munus ab obsequio. ergo vñ quod licitũ sit pro obsequio accipere ecclesiastica beneficia largiri. ¶ 2 Præt. Sicut carnalis vñ esse in tentio, si quis alicui det beneficiũ ecclesiasticũ pro suscepto beneficio, ita etiã si quis det inuitu cõ sanguinitatis: sed hoc nõ videt esse simoniacũ, quia nõ est ibi emptio & uenditio. ergo nec primũ. ¶ 3 Præt. Id quod solum ad preces alicuius fit, gratis fieri videt: & ita non videtur locum habere simonia, quã in emptione, vel venditione consistit: sed munus a lingua intelligit, si quis ad preces alicuius ecclesiasticũ beneficiũ conferat. ergo hoc nõ est simoniacũ.

¶ 4 Præt. Hypocritæ spiritualia opera faciunt vt laudem humanam consequantur, quã ad munus linguæ pertinere uidentur: nec tamen hypocritæ dicuntur simoniaci. non ergo per munus a lingua simonia contrahitur.

¶ SED CONTRA est, qd * Vrbanus Papa dicit. Quisquis res ecclesiasticas nõ ad quod institutæ sunt, sed ad ppria lucra munere ligue uel obsequij, vel pecuniæ largit, vel adipiscitur, simoniacus est.

RESPON. Dicendũ, qd sicut supra dictũ est, nomine pecuniæ intelligitur cuiuscũq; pretiũ, qd pecunia mēsurari potest. Manifestũ est aut qd obsequiũ hominis ad aliquam utilitatẽ ordinatur, quã potest pretio pecuniæ estimari: vnde pecuniaria mercede ministri cõducuntur. Et ideo idẽ est, quod aliquis det rem spirituale pro aliquo obsequio tēporali exhibito, vel exhibendo, ac si daret pro pecunia data vel pmissa, quã illud obsequiũ estimari posset. Similiter et qd aliquis satisfaciat precibus

alicuius ad tēporalem gratiã querendam, ordinatur ad aliquã utilitatẽ, quã potest pecuniæ pretio estimari. Et ideo sicut cõtrahitur simonia accipiendo pecuniã, vel quamlibet aliam rem exteriõrẽ, quod pertinet ad munus a munus: ita etiam contrahitur per munus a lingua, uel ab obsequio.

AD PRIMVM ergo dicendũ, qd si alicui clericus alicui plato impendat obsequium honestũ ad spiritualia ordinatũ, pura, ad Ecclesiæ utilitatẽ, vel ministrorũ eius auxiliũ, ex ipsa deuotione obsequij redditur dignus Ecclesiastico beneficio, sicut & ppter alia bona opera: vnde non intelligitur esse munus ab obsequio, & in hoc casu loquitur Grego. Si verò sit inhonestum obsequiũ, vel ad carnalia ordinatum, puta, quia seruiuit praelato ad utilitatẽ cõ sanguineorum stirum, vel patrimonij sui, vel aliquid hu iusmodi, erit munus ab obsequio, & est simoniacum.

AD SECVNDVM dicendũ, quod si alicuius aliquid spirituale alicui conferat gratis propter cõ sanguinitatẽ, vel quamcũque carnalem affectionem, est quod illicite & carnalis collatio, non tamen simoniaca: quia nihil ibi accipitur. Vnde hoc non pertinet ad contractum emptionis & venditionis, in quo fundatur simonia. Si tamen alicuius det beneficiũ ecclesiasticũ alicui hoc pacto, ut intentionẽ, vt cor inde suis cõ sanguineis prouideat, est manifesta simonia.

AD TERTIVM dicendũ, quod munus a lingua dicitur uel ipsa laus pertinens ad fauorẽ humanum, qui sub pretio cadit, uel de preces, ex quibus acquiritur fauor humanus, vel contrariũ euitũ: & ideo si alicuius principaliter ad hoc intendit, simoniam committit. Videtur autem hoc principeliter intendere, qui preces pro indigno porrectas exaudit: vnde ipsum factum non est simoniacum. Si aut preces pro digno porrigatur, ipsi factũ nõ est simonia: quia subest debita causa, ex qua illi, pro quo preces porriguntur, spirituale aliquid confertur: tamen potest esse simonia in intentione, si non attendatur ad dignitatẽ personæ, sed ad fauorẽ humanum. Si verò alicuius pro se ipso ipsa præsumptione redditur indignus: & sic preces sunt pro indigno. Licite tamẽ potest alicuius sit in dignis, pro se beneficiũ ecclesiasticũ petere sine cura animarum

AD QUARTVM dicendum, qd hypocrita non dat aliquid spirituale propter laudem, sed solum demonstrat, & simulando magis furtive surripit laudem humanam, quam emat. Vnde non videtur pertinere ad vitium simoniae.

ARTICVLVS VI.

Vtrum sit conueniens simoniae pena, ut priuetur eo, quod per simoniam acquisiuit.

AD SEXTVM sic procedit. Videtur, qd non sit conueniens simoniae pena, ut priuetur eo quod per simoniam acquisiuit. Simonia enim committitur ex eo, qd aliquis muneris interuentu spiritualia acquiruntur: sed quada sunt spiritualia, quae semel adepta non possunt amitti, sicut omnes characteres, qui per aliquam consecrationem imprimuntur. ergo non est conueniens pena, ut quis priuetur eo, quod simoniae acquisiuit.

¶ 1. Præ. Contingit quandoque, quod ille, qui est episcopus per simoniam adeptus, precipiat subdito, ut ab eo recipiat ordines, & videtur quod ei debeat obedire quadiu ab Ecclesia toleratur: sed nullus debet aliquid recipere ab eo, qui non habet potestatem conferendi. ergo episcopus non amittit episcopalem potestatem, si ea simoniae acquisiuit.

¶ 2. Præ. Nullus debet puniri pro eo, quod non est facti eo sciēte, & uolente, quia pena debet peccato, quod est voluntarium, ut ex supra dictis patet. Contingit autem quadoq, qd aliquis simoniae consequitur aliquid spirituale procurantibus alijs, eo nesciente & nolente, ergo non debet puniri per priuationem eius, quod ei collatum est.

¶ 3. Præ. Nullus debet portare commodum de suo peccato: sed si ille qui consecutus est beneficium ecclesiasticum per simoniam, restitueret quod percepit, quandoq; hoc redundaret in utilitatem eorum, qui fuerunt simoniae participes, puta, quando praelatus, & totum collegium in simoniam consensit. ergo non semper est restituendum, quod per simoniam acquiruntur.

¶ 4. Præ. Quandoq; aliquis per simoniam in aliquo monasterio recipitur, & voti solene ibi facit, pfitendo: sed nullus debet absolui ab obligatione voti propter culpam commissam. ergo non debet monachus, qd simoniae acquisiuit, amittere.

¶ 5. Præ. Exterior pena in hoc modo non infligitur pro interiori motu cordis, de quo soli? Dei est iudicare.

dicare: sed simonia committitur ex sola intentione, uel uoluntate, unde & per uoluntatem diffinitur, * ut dictum est. ergo non debet aliquis priuari eo, quod simoniae acquisiuit.

¶ 7. Præ. Multo maius est promoueri ad maiora, quam in susceptis permanere: sed quandoque simoniae ex dispensatione promouetur ad maiora. ergo non semper debent susceptis priuari.

SED CONTRA est, quod dicitur * 1. q. 1. c. Si quis episcopus. Qui ordinatus est, nihil ex ordinatione, uel promotione quae est per negotiationem facta, proficiat: sed sit alienus a dignitate, uel sollicitudine, quam pecunijs acquisiuit.

RESPON. Dicendum, quod nullus potest licite retinere id, quod contra uoluntatem domini acquisiuit, puta, si aliquis dispensator de rebus domini sui daret alicui contra uoluntatem, & ordinationem domini sui, ille qui acciperet, licite retinere non posset. Dominus autem, cuius ecclesiarum praelati sunt dispensatores, & ministri, ordinauit ut spiritualia gratis darentur, secundum illud Math. 10. Gratis accepistis, gratis date. Et ideo qui muneris interuentu spiritualia quaerit, acquiritur, ea licite retinere non potest. Insuper autem simoniae tantum uendentes, quam ementes spiritualia, aut et mediatores, alijs poenis puniuntur scilicet infamia, & depositione, si sint clerici: & excommunicatione, si sint laici, ut habetur * 1. q. 1. c. Si quis episcopus.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ille qui simoniae recipit sacrum ordinem, recipit quidem characterem ordinis propter efficaciam sacramenti, non tamen recipit gratiam, neque ordinis executionem, eo quod quasi furtive suscepit characterem contra principalis domini uoluntatem: & ideo est ipso iure suspensus & quod ad se, ut de executione sui ordinis se non intromittat, & quod ad alios, ut si nullus ei communicet in ordinis executione siue sit peccatum eis publicum, siue occultum. Nec potest repetere pecuniam, quam turpiter dedit, licet alius iniuste detineat. Si uero sit simoniacus, quia contulit ordinem simoniae, uel quia dedit, uel recepit beneficium simoniae, uel fuit mediator simoniae: si est publicum, est ipso iure suspensus & quod ad se, & quod ad alios: sed quando est occultum, est suspensus ipso iure quod ad se tantum, non autem quod ad alios.

AD SECVNDVM dicendum, qd nec propter preceptum eius, nec etiam

beneficio simoniace mente acquisito. Et est textus juris extra, de simonia cap. Mandat: unde auctor responsum hanc accipit. Pro parte uero negatiua est ratio, quia regula generalis est, quod quando tam dare, quam accipere aliquod temporale est iniustum, non potest sic acquisitum retineri cum bona conscientia, ut patet superius in q. 3. art. 7. Constat autem quod in acquisitione ex mente simoniaca, utrimque tara dare quam accipere est iniquum: quia ille illicite ex mere simoniaca dat beneficium, seu pecuniam, seu obsequium sine omni pacto, & ille inique recipit id quod similiter mente simoniaca recipit. Ergo nullum taliter acquisitum potest retineri cum bona conscientia.

Et confirmatur, quia mirabile ualde apparet stare simoniae in tali utrimque integritate, puta quia episcopus principaliter propter spem habendam pecuniae daret beneficium, qui est paratus est dare pecuniam episcopo principaliter propter beneficium, & sine omni pacto sequitur consensus utrimque effectus: in hoc & simili casu mirabile iniquum est, qd episcopus teneatur non retinere pecuniam acceptam, quia si moniaca accepit, & clericus possit retinere beneficium, cum magis clericus poterit donare pecuniam, ut pote ueris pecuniae dominus. Episcopus beneficium, ut pote dispensator tantum beneficiorum.

Et confirmatur, quia quemadmodum uirgari mentalis tenetur ad restitutionem, si cognoscit quod minus sibi a mutuario oblatum non sponte, sed quasi uisuras soluedo datur, sine omni tamen conventionione, non minus simoniacus mentalis cognoscens beneficium, uel pecuniam sibi simoniace dari, quamuis sine omni conventionione, tenetur restituere, seu non retinere taliter receptam.

Ad hoc dubium, quod distinguendo dicitur, qd in simoniaco, qui p-

Art. 1. Eiusus quatuor.

1. q. 1. c. Si quis episcopus.

1. q. 1. c. Si quis episcopus sumitur ex Concilio Calced. can. 20.